

T.C.
BAŞBAKANLIK
Kanunlar ve Kararlar Genel Müdürlüğü

Sayı : 31853594-101-1204-4243
Konu : Kanun Tasarısı

31/12/2015

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

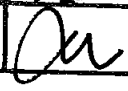
Dışişleri Bakanlığı'na hazırlanan ve Başkanlığınıza arzı Bakanlar Kurulu'na 21/12/2015 tarihinde kararlaştırılan "Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ve Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti (KKTC) Hükûmeti Arasında Türkiye-KKTC İkili Sualtı Taarruz (SAT)/Özel Harekât Timleri Müşterek Tatbikatlarının İcrasına İlişkin Mutabakat Muhtırasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı" ile gerekçesi ilişikte gönderilmiştir.

Gereğini arz ederim.

Ahmet DAVUTOĞLU
Başbakan

Ek:

- 1- Kanun Tasarısı
- 2- Gerekçe

TBMM BAŞKANLIĞI					
Tali Komisyon	Millî Savunma				
Esas Komisyon	Dışişleri				
Tarih:	11 Ocak 2016			E.No: 1/528	
Ysm.Uzm.	Bşk.Yrd.	Başkan	Gn.Sek.Yrd.	Gen.Sek.	
					
TBMM BAŞKANI					

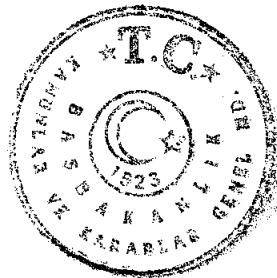
TBMM KANUNLAR VE KAHARLAR BKK. LIGI
31 Aralık 2015
Numara:

TBMM GENEL EVRAK
31 Aralık 2015
No: 15723

GEREKÇE

15 Eylül 2015 tarihinde imzalanan “Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti (KKTC) Hükümeti Arasında Türkiye-KKTC İkili Sualtı Taarruz (SAT)/Özel Harekat Timleri Müşterek Tatbikatlarının İcrasına İlişkin Mutabakat Muhtırası” ile Türk Sualtı Taarruz (SAT) Timleri ve KKTC Özel Harekât Timleri personelinin tatbikat icra etmesi hedeflenmektedir.

Türk Sualtı Taarruz (SAT) Timleri ve KKTC Özel Harekât Timleri personelinin iştirak edeceği Müşterek Tatbikata yönelik olarak hazırlanan mutabakat muhtırası; Türk Deniz Kuvvetleri SAT Timleri ile KKTC Özel Harekat Timlerinin karşılıklı çalışabilirliğinin artırılması, tatbikata ilişkin taktik, teknik bilgiler ve icra edilen faaliyetlere yönelik alınan derslerin paylaşılması, iş birliğinin artırılması ve tatbikata ilişkin ev sahibi ülke desteğinin sağlanması açısından fayda sağlayacağı değerlendirilmektedir.

T/ 905

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ VE KUZEY KIBRIS TÜRK CUMHURİYETİ
(KKTC) HÜKÜMETİ ARASINDA TÜRKİYE-KKTC İKİLİ SUALTI TAARRUZ
(SAT)/ÖZEL HAREKÂT TIMLERİ MÜŞTEREK TATBİKATLARININ İCRASINA
İLİŞKİN MUTABAKAT MUHTIRASININ ONAYLANMASININ UYGUN
BULUNDUĞUNA DAİR KANUN TASARISI**

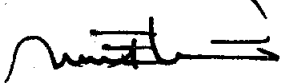
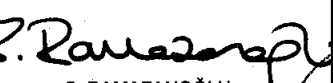
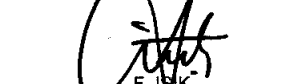
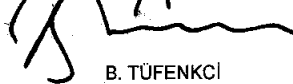
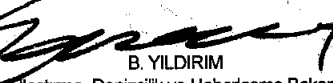
MADDE 1- (1) 15 Eylül 2015 tarihinde imzalanan "Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ve Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti (KKTC) Hükûmeti Arasında Türkiye-KKTC İkili Sualtı Taarruz (SAT)/Özel Harekât Timleri Müşterek Tatbikatlarının İcrasına İlişkin Mutabakat Muhtırası"nın onaylanması uygun bulunmuştur.

MADDE 2- (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3- (1) Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

Eki

AHMET DAVUTOĞLU
BAŞBAKAN

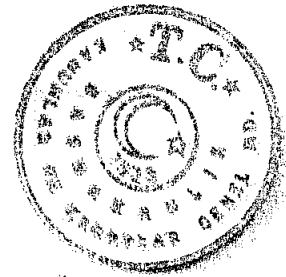
 N. KURTULMUŞ Başbakan Yardımcısı	 M. ŞİMŞEK Başbakan Yardımcısı	 M. ŞİMŞEK Başbakan Yardımcısı	 Y. T. TÜRKES Başbakan Yardımcısı
 L. ELVAN Başbakan Yardımcısı	 B. BOZDAĞ Adalet Bakanı	 S. RAMAZANOĞLU Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı	 V. BOZKIR Avrupa Birliği Bakanı
 F. İPLİK Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanı	 S. SOYLU Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı	 M. Ç. SARI Çevre ve Şehircilik Bakanı	 M. ÇAVUŞOĞLU Dışişleri Bakanı
 M. ELITAŞ Ekonomi Bakanı	 B. ALBAYRAK Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı	 A. Ç. KILIÇ Gençlik ve Spor Bakanı	 F. ÇELİK Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanı
 B. TÜFENKCI Gümrük ve Ticaret Bakanı	 E. A. İSMAIL İçişleri Bakanı	 C. YILMAZ Kalkınma Bakanı	 M. ÜNAL Kültür ve Turizm Bakanı
 N. AĞBAL Maliye Bakanı	 N. AVCI Millî Eğitim Bakanı	 İ. YILMAZ Millî Savunma Bakanı	 V. EROĞLU Orman ve Su İşleri Bakanı
 M. MÜEZZİNOĞLU Sağlık Bakanı	 B. YILDIRIM Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanı		

Dosya No:

101- 1204

1337

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÛMETİ VE KUZEY KIBRIS
TÜRK CUMHURİYETİ (KKTC) HÜKÛMETİ ARASINDA
TÜRKİYE-KKTC İKİLİ SUALTI TAARRUZ (SAT)/ÖZEL
HAREKÂT TİMLERİ MÜŞTEREK TATBİKATLARININ
İCRASINA İLİŞKİN MUTABAKAT MUHTIRASI (MM)**

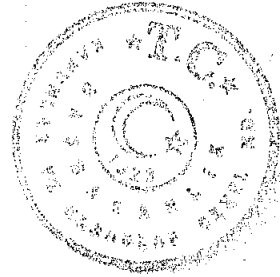

[Handwritten signature]

[Handwritten signature]

İÇİNDEKİLER

<u>MADDE NO</u>	<u>BAŞLIK</u>	<u>SAYFA NO</u>
	GİRİŞ	2
MADDE 1	TANIMLAR	2
MADDE 2	AMAÇ VE KAPSAM	2
MADDE 3	EV SAHİBİ ÜLKENİN GENEL SORUMLULUKLARI	3
MADDE 4	GÖNDEREN ÜLKENİN GENEL SORUMLULUKLARI	3
MADDE 5	LOJİSTİK	3
MADDE 6	MALİYE	4
MADDE 7	MUHABERE	4
MADDE 8	STATÜ HÜKÜMLERİ VE HAK TALEPLERİ	5
MADDE 9	KOMUTA VE KONTROL	5
MADDE 10	GÜVENLİK VE EMNİYET	5
MADDE 11	SAĞLIK HİZMETLERİ	6
MADDE 12	KAZALAR VE SORUŞTIRMALAR	7
MADDE 13	ÇEVRENİN KORUNMASI	7
MADDE 14	UYUŞMAZLIKLARIN ÇÖZÜMÜ	7
MADDE 15	TADİL VE GÖZDEN GEÇİRME	8
MADDE 16	YÜRÜRLÜĞE GİRİŞ, YÜRÜRLÜK SÜRESİ VE SONA ERDİRME	8
MADDE 17	METİN VE İMZA	8

Gen.

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ VE KUZAY KIBRIS TÜRK CUMHURİYETİ (KKTC)
HÜKÜMETİ ARASINDA TÜRKİYE-KKTC İKİLİ SUALTI TAARRUZ (SAT) / ÖZEL HAREKÂT
TİMLERİ MÜŞTEREK TATBİKATLARININ İCRASINA İLİŞKİN MUTABAKAT MUHTIRASI**

GİRİŞ

Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile KKTC Hükûmeti (bundan böyle "Taraflar" veya "Taraflar" olarak adlandırılacaktır), Türkiye Cumhuriyeti Deniz Kuvvetleri Komutanlığı SAT Timleri ile KKTC Güvenlik Kuvvetleri Komutanlığı Özel Harekât Timleri arasında icra edilecek müşterek tatbikatın icrası sırasındaki karşılıklı ihtiyaçları dikkate alarak; aşağıdaki hususlarda anlaşmaya varmışlardır.

**MADDE 1
TANIMLAR**

İşbu MM'de aşağıdaki tanımlar kullanılacaktır:

1. Gönderen Ülke(GÜ): Bu MM'nin amacına ilişkin olarak, ev sahibi ülkenin topraklarına, hava sahasına ve kara sularına, tatbikatı icra etmek üzere, birlikleri ile birlikte sivil unsurlar, gemi, uçak, araç, mühimmat, teçhizat, füze ve hava, deniz ve kara harekât kaynakları gibi her türlü destek unsurlarını gönderen ülkedir.
2. Katılımcı/Katılan Unsurlar: Her ülkeden bir tatbikata iştirak eden personel veya birliklerdir.
3. Ev Sahibi Ülke(ESÜ): Bu MM'nin amacına ilişkin olarak, tatbikat amacıyla sınırları içerisinde GÜ'nün Katılımcılarını karşılayan ve misafir eden ülkedir.
4. ESÜ Desteği: Tatbikatın icrası sırasında ESÜ tarafından GÜ'ye sağlanan sivil ve askeri hizmetlerdir.
5. Askeri Makamlar: Kendi askeri tüzük ve yönetmeliklerini uygulamak amacıyla ulusal kanun ve/veya yönetmeliklerce yetki verilen katılımcıların ilgili kurum ve askeri birimleridir.
6. Tatbikat Arazisi: ESÜ tarafından tatbikatın icrası için hazırlanmış ve her türlü ulusal kanun ve yönetmeliğe uygun olarak Katılan Unsurların kullanımı için tahsis edilen arazi veya deniz sahası ve onun üstündeki hava sahasıdır.
7. Tatbikatlar ve Eğitim: Birlikler ve bireylerin dâhil olduğu üzere iki taraflı tatbikat ilişkilerine ilişkin faaliyetleri ifade eder.
8. Tatbikat Destek ve Planlama Dokümanları: Bir tatbikata ilişkin belirlenmiş program, zaman çizelgesi, eğitim hedefleri, lojistik desteği ve diğer detaylı usulleri içeren Katılan Unsurlar arasında mutabakata varılan program ve özellikler dokümanlarıdır.

**MADDE 2
AMAÇ VE KAPSAM**

1. Bu MM'nin amacı, her bir tatbikatın faaliyetleri esnasında sağlanan desteğin genel standartlarını, türünü, seviyesini ve yöntemlerini açıklamak ve özel harekât kuvvetleri müşterek tatbikatlarının icrasına ilişkin genel sorumlulukları, usulleri, hareket tarzı ve işbirliğini belirlemektir. Bu MM kapsamında olmayan ilave acil destek talepleri katılımcılar tarafından ayrı olarak müzakere edilecektir.
2. Tatbikatlara ilişkin ayrıntılar her bir tatbikat için Katılımcılar arasında ön planlama faaliyetleri sırasında müzakere edilecek olan Tatbikat Destek ve Planlama Dokümanlarında belirtilecektir.

MADDE 3
EV SAHİBİ ÜLKENİN GENEL SORUMLULUKLARI

ESÜ tarafından, aşağıdaki sorumluluklar yerine getirilecektir:

1. ESÜ Katılan Unsurları, GÜ Katılan Unsurlarını tatbikata zamanında davet edecektir.
2. ESÜ Katılan Unsurları, onaylanmış tatbikat planları ve ulusal usullere uygun olarak ESÜ'nün ulusal kara, deniz ve hava GÜ kuvvetlerince gerektiğinde kullanılmasına ilişkin onay almak amacıyla ilgili ESÜ kuruluşları ile eşgüdüm sağlamak için makul seviyede çaba sarf edecektir.
3. ESÜ Katılan Unsurları ayrıca tatbikat ve eğitim faaliyetleri ve her tür patlayıcı ve mühimmatın intikalini de içerecek şekilde sınırları içerisine emniyetli giriş, ülke içerisinde intikal ve topraklarından çıkış için gereken gümrük usullerini diğer ESÜ hükümet kuruluşları ile koordine edecektir.
4. ESÜ Katılan Unsurları, GÜ kuvvetlerinin lojistik ihtiyaçlarının karşılanması için gereken yardım dâhil, Tatbikat Destek ve Planlama Dokümanlarında karşılıklı olarak belirlenen ve kabul edilen ayrıntılı usul ve düzenlemelere riayet etmek için makul seviyede çaba sarf edecektir.
5. ESÜ Katılan Unsurları GÜ personeline sağlanan her tür malzeme ve hizmetin kendi personeline sağlanana eş değer olmasını sağlamaya çalışacaktır. Mal ve hizmetlere ile ilgili sorumluluklar yasal mevzuatlara uygun olarak yerine getirilecektir.
6. ESÜ Katılan Unsurları, tatbikat ve eğitim faaliyetleri ile uyumlu telefon, belgegeçer ve veri, genel ağ ve telsiz gereçlerine erişim sağlanması hususunu koordine edecektir.

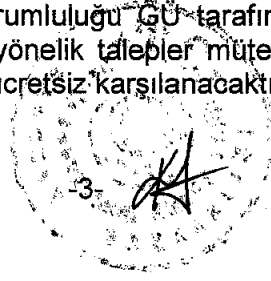
MADDE 4
GÖNDEREN ÜLKENİN GENEL SORUMLULUKLARI

GÜ tarafından, aşağıdaki sorumluluklar yerine getirilecektir:

1. GÜ Katılan Unsurları, tatbikat sırasında yürütülebilecek faaliyetlerde ESÜ'nün güvenlik kurallarına riayet edecektir.
2. GÜ Katılan Unsurları, Tatbikat Destek ve Planlama Dokümanlarında karşılıklı olarak belirlenen ve kabul edilen ayrıntılı usul ve düzenlemelere riayet etmek için makul seviyede çaba sarf edecektir.

MADDE 5
LOJİSTİK

1. Her bir tatbikatın detaylı taslağı, Tatbikat Destek Dokümanında kabul edilen tatbikat ve destek ihtiyaçlarına ait tam detaylar ile birlikte Tatbikat Destek ve Planlama Dokümanlarında yer alacaktır.
2. Katılan Unsurlar arasında karşılıklı mutabık kalındığı şekliyle tatbikatlar zaman açısından sınırlandırılacaktır ve Katılan Unsurlar, her özel tatbikatın uzunluğu ve kapsamı ile ilgili kendi askeri ve resmi hükümet makamlarından onay almakla sorumludur.
3. GÜ ile ESÜ arasındaki ulaştırma sorumluluğu GÜ tarafından yerine getirilecektir. ESÜ'de, GÜ'nün ulaştırma ve intikal ihtiyaçlarına yönelik talepler mütakabiliyet ilkeleri ile ESÜ imkân ve kabiliyetleri çerçevesinde ESÜ tarafından ücretsiz karşılanacaktır.

4. Mümkün ve elverişli olduğunda Katılan Unsurlar kendi silah sistemleri ve kişisel askeri teçhizatı ile tatbikat alanına intikal etmelidir. Söz konusu durumun mümkün veya elverişli olmaması halinde ES, kendi mevcut kural, düzenleme ve usullerine bağlı olarak sistemlerin ve askeri teğhizatın tedarikini koordine etmek için gerekli tüm çabayı gösterecektir.

5. G personelinin girişi ve çıkışı, katılımcıların ulusal mevzuatlarına uygun olarak gerçekleştirilecektir.

6. G, tatbikat amacıyla gönderilecek silahların, mühimmatın, savaş gereçlerinin ve diğer teğhizatın türünün, miktarının ve gerekirse seri veya kafile numaralarının bulunduğu bir listeyi ES topraklarına girmeden 45 gün önce ES makamlarına sunmak için gerekli tüm makul çabaları harcamalıdır. Tatbikat amacıyla G tarafından ES'ye getirilen tehlikeli malzeme ve mühimmat, tatbikatın bitiminde G tarafından beraberinde götürülecektir.

7. Müşterek tatbikatlara katılacak personelin sayısı ve rütbesi, Katılan Unsurlar arasında karşılıklı mutabakatla gerçekleştirilecektir ve her özel tatbikat için yazılan Tatbikat Planlama ve Destek Dokümanlarında zet olarak şekilde belirtilecektir.

8. G'ye ödünç verilen malzeme/cihazlar tatbikat hitamında geri verilecektir. Tatbikat esnasında ödünç verilen malzeme/cihazların zarar/kayıplarında maddi bedelleri zarar veren tarafından karşılanacaktır.

MADDE 6 MALİYE

1. Bu MM'deki hiçbir husus, mali kaynak harcanması konusunda yükümlülük getirmez ve herhangi bir faaliyet, her tatbikata Katılan Unsurlar için mali kaynağın sağlanması bağlıdır.

2. Diğer Katılan Unsurlara lojistik destek, ikmal ve hizmet sunmak amacıyla Katılan Unsurlar arasında icra edilen tatbikatları desteklemek amaçlı veya bunlarla ilgili faturaların ödemeleri ve faturalandırma işlemleri, yasal mevzuatlar uyarınca gerçekleştirilecektir.

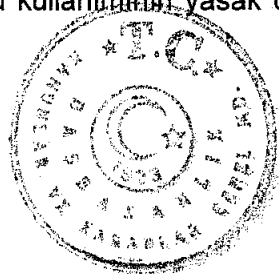
3. Personel yolluk ve harcırahları katılan unsurların kendileri tarafından ödenecektir.

4. G personelinin iaşe ve ibatesi maksadıyla ES'nn askeri sosyal tesislerinden istifade edilmesi durumunda, masraflar yerinde ve nakden ödenecektir.

5. İş bu MM kapsamında ES tarafından tatbikatın icrasına yönelik sağlanan lojistik destek ve hizmet tatbikat müddetince ücretsiz olarak verilecektir.

MADDE 7 MUHABERE

G, ES'ye götürülecek herhangi bir Muhabere ve Bilgisayar Sistemleri teğhizatına ve malzemesine ait detayları içeren bir listeyi (parça, cinsi, kullanım amacı, miktar) ES'ye sunacaktır. G'nn getirdiği elektromanyetik yayın yapan herhangi bir cihaz için G, ES'den bu cihazları kullanım için izin ve frekans destek uygulaması talep etmelidir. Cep telefonları ES'nn mevcut kuralları ve düzenlemeleri uyarınca kullanılabilir. Cep telefonu kullanımının yasak olduğu bölgeler G'ye bildirilecektir.

MADDE 8
STATÜ HÜKÜMLERİ VE HAK TALEPLERİ

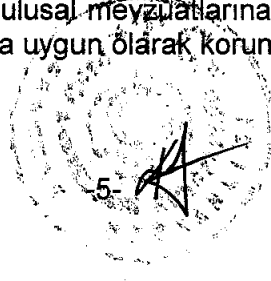
1. Aşağıdaki paragraflarda yer alan hükümler bu MM kapsamındaki müşterek tatbikatlara katılacak kuvvet ve personele uygulanacaktır.
2. Tatbikata katılan GÜ personeli kendi silahlı kuvvetlerinin direktiflerine tabi olacak, ayrıca Tatbikat süresince ES'nün birlik ve tesislerinde mevcut disiplin usullerine ilişkin kural ve talimatlarına da uyacaktır.
3. GÜ personeli, her zaman ve ESÜ sınırlarındaki her yerde kendi ulusal üniformalarını giyebilir.
4. Silah ve mühimmatın taşınması ESÜ yasal mevzuatlarına göre yapılacaktır.
5. Tatbikatlardan bağımsız veya tatbikatlarla bağlantılı olarak ortaya çıkan hak taleplerine ulusal mevzuatlara göre işlem yapılacaktır.

MADDE 9
KOMUTA VE KONTROL

Komuta ve kontrol düzenlemeleri ulusal usuller veya Katılan Unsurlar arasında ilgili tatbikata ilişkin üzerinde anlaşma sağlanan usullere göre olacaktır. Detaylı komuta ve kontrol düzenlemeleri ise her tatbikat için ayrı olarak Tatbikat Planlama ve Destek Dokümanlarında belirtilecektir.

MADDE 10
GÜVENLİK VE EMNİYET

1. Katılan Unsurlar her tatbikat öncesinde güvenlik kuralları konusunda karşılıklı anlaşma sağlayacaktır.
2. ESÜ, GÜ kuvvetinin, teçhizatının ve mallarının ESÜ içerisinde güvenliğinin sağlanması ve korunması için gerekli olan tedbirleri almalıdır. Bu sorumluluk kapsamında ESÜ Katılan Unsurları, GÜ personelinin bulunduğu tesis ve alanlara giriş çıkışın engellenmemesi için GÜ yetkili makamları ile yakın işbirliği yapmalıdır.
3. Katılan Unsurlar kendi personelinin seçiminden ve kendi personeline gerekli olan geçerli Seyahat Emri'nin sağlanmasından sorumlu olacaktır.
4. Katılan Unsurlar, ulusal ve uluslararası hukuk ve Katılan Unsurlar arasında yürürlükte olan güvenlik düzenlemeleri/anlaşmalarına uygun olarak gizlilik dereceli malzemeleri getirme yetkisine sahiptir. GÜ'nün kullanımına açılan tesisler GÜ'nün kendi teçhizat ve malzemesini emniyet altına alabileceği şekilde düzenlenecektir. ESÜ Katılan Unsurları, hassas bilgilerin risk altında olduğu eğitim ve tatbikat destek bölgesine/bölgelerine yetkisiz personel girişini engelleyecek uygun önlemleri alacaktır.
5. Katılan Unsurlardan her biri diğer Katılan Unsurların bilgi güvenliğini sağlamak için gayret gösterecek ve diğer Katılan Unsurların uygun bilgi ifşa makamı tarafından yazılı yetki verilmedikçe kendi personeline sağlanan eğitim, teçhizat ve doktrine ilişkin bilgileri (resim, video kayıtları v.b. dâhil) üçüncü ülkelere aktarmayacaktır.
6. Bu MM uyarınca gerçekleştirilen faaliyetlerle ilgili olarak oluşturulan veya mübadele edilen gizlilik dereceli bilgiler Katılan Unsurların ulusal mevzuatlarına ve düzenlemelerine ve yine mevcut olan güvenlik düzenlemeleri/anlaşmalarına uygun olarak korunmalıdır.

7. Her tatbikat için Tatbikat Planlama ve Destek Dokümanlarına bir basın ve halkla ilişkiler planı dâhil edilecektir.
8. ESÜ, ilgili ulusal kural ve düzenlemeleri içeren bir brifing hazırlayacak ve tatbikatın başlamasından önce Katılan Unsurlara sunacaktır.
9. Askeri olmayan araçların şoförleri ulusal veya uluslararası sürücü belgelerine sahip olmalıdır. Bütün araçların resmi veya sivil sigortası bulunmalıdır. GÜ personeli, kullandıkları araçlarda uygun sigorta dokümanlarını bulundurmamak zorundadır.

MADDE 11 **SAĞLIK HİZMETLERİ**

1. GÜ, personelinin sağlık açısından tatbikata katılmak için uygun yeterlilikte olmasını, bu anlamda herhangi bir fiziki veya bedeni rahatsızlığının bulunmamasını sağlamaktan sorumlu olacaktır.
2. GÜ tatbikatın başlangıcından 10 (on) gün önce tatbikata iştirak edecek personelin sağlık durumlarının tatbikata katılmaya elverişli olduğuna dair Sağlık Raporu gönderecektir.
3. GÜ personeli önceden belirlenmiş intikal süresince yetecek miktarda gerekli ilaç ve donanım ile yola çıkacaktır.
4. GÜ tarafından katılacak tüm personeline Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ)nce belirlenen ESÜ'ye girişte yapılması gereken aşılari yaptıracahtır. Bu maksatla DSÖ'nün belirlediğı standart aşı karnelerinin yapılan aşilar işlenmiş olarak personelin üzerinde bulunması sağlanacaktır.
5. ESÜ tarafından GÜ personelinde herhangi bir rahatsızlığı olanların tatbikata katılımı engellenebilecektir. Tatbikata engel olmayacak mahiyette rahatsızlığı olan personel tatbikata katıldığı takdirde, bu personelin ilaçlarının ESÜ'ye personelle birlikte getirilmesi sağlanacaktır.
6. ESÜ, Tatbikat boyunca tüm Tatbikat alanlarında tıbbi amaçlı kullanıma hazır uygun tıbbi birimleri ve tesisleri, ulaştırma araçlarını tedarik edecektir.
7. ESÜ, acil sağlık hizmetleri, acil tahliye hizmetleri, acil dış tedavisi hizmetlerini GÜ personeline ücretsiz olarak sağlayacaktır. Diğer Tıbbi ve dış tedavisi desteğı, Uluslararası Anlaşmalar ve Kabul Eden Devletin ulusal mevzuatına göre yaptırılacak sağlık sigortası veya uluslararası sigorta anlaşmaları kapsamında geçerli bir sağlık sigortası tarafından karşılanır. Gerektiğinde geri ödeme ilkesi kapsamında GÜ personelinin tedavileri ESÜ tarafından karşılanır.
8. Uçak ve helikopter ile ESÜ tarafından seçilen sağlık teşkillerine acil tahliye ESÜ tarafından ücretsiz olarak sağlanacaktır. GÜ'nün personeli için seçtiğı bir hastaneye acil tahliyesinin ESÜ imkânları ile gerçekleştirilmesi gerektiğinde, nakil masraflarından doğacak herhangi bir yükümlülüğü GÜ yetkilileri üstlenecektir.
9. ESÜ, GÜ'nün tahliye (medevac) helikopterleri de dâhil olmak üzere tüm hava araçlarının herhangi bir acil durumda ilgili eğitim alanı ve ESÜ'nün hava sahasından geçişi, giriş ve çıkışına ulusal işlemlerine uygun olarak en yüksek önceliğı vermeyi garanti eder.
10. Ölüm halinde ESÜ, GÜ'nün politikasına riayet edilmesini temin etmek için cenazeye işlem veya otopsi yapmadan önce GÜ ile koordinasyon yapacaktır. Bir GÜ temsilcisi (mümkünse hekim), otopsi sırasında hazır bulunma ve nihai otopsi raporunun bir nüshasını alma yetkisine sahip olacaktır.
11. Otopsinin tamamlanmasını müteakip cenaze, nakil için derhal GÜ'ye teslim edilecektir. Böyle bir durumda ESÜ uygun taşıma vasıtalarını tahsis edecektir.

12. Ölüm halinde, cenazenin GÜ'ye geri götürülmesine ilişkin tüm masraflar GÜ'nün sorumluluğunda olacaktır.

MADDE 12 KAZALAR VE SORUŞTIRMALAR

1. GÜ, harekât kabiliyeti sağlayan araç ve teçhizatının deniz, hava ve kara yeterliliğini sağlamalıdır. GÜ'nün ciddi bir kaza veya ciddi bir güvenlik olayına karışması durumunda GÜ olayı derhal ESÜ'ye bildirecektir. ESÜ, her tatbikat için söz konusu raporların gönderilmesi için bir temas noktası belirleyecektir.
2. GÜ personelinin, teçhizatının veya her tür malının karıştığı bir kaza veya olay olması durumunda, GÜ ve ESÜ kaza mahallinin güvenliğini sağlamak için tam bir işbirliği halinde çalışacaktır. ESÜ, soruşturmayı uygun şekilde yürütmeyi ve GÜ'nün soruşturma açısından artık ihtiyaç duyulmayan malzemelerin iadesi konusundaki taleplerine olumlu yaklaşmayı kabul eder.
3. GÜ'ye, ESÜ makamları tarafından hazırlanan kaza raporlarının bir kopyası verilecektir.
4. Ölüm veya yaralanma durumunda GÜ ve ESÜ'ye durum hakkında bilgi verilecektir. Olayın veya ölümün ESÜ makamlarınca soruşturulmasından sonra (özel soruşturma gerektiren durumlarda yapılacak olan otopsi vb. dâhil), ölü/yaralı; personel ulaşım vasıtasına (uçak/gemi/kara taşıtına) konulmak üzere, ESÜ'nün yardımları ile GÜ personeli ülke kural ve nizamlarına göre nakil için hazırlanacaktır.

MADDE 13 ÇEVRENİN KORUNMASI

1. Tatbikatın planlama aşamasından başlayarak, icrası ve tatbikatın sona erdirilmesinden sonra sahanın eski hale getirilmesi çalışmalarını kapsayan süreçte, çevresel unsurları tüm sürece dâhil edilecektir.
2. GÜ, ESÜ'nün çevre ile ilgili mevzuatına riayet edecek ve her türlü atıkları belirtilen özel yerlerde toplayacaktır. Bu özel yerler tatbikatın icrasından bir hafta önce GÜ'ye bildirilecektir.
3. Çevre Yönetiminde genel ilkelerden birisi olan "Kirleten Öder" prensibine uygun olarak, çevreye verilen zararın tazmini ve atıkların yönetimine ilişkin masraflar kirleten/atık üreten tarafından karşılanacaktır.
4. ESÜ, GÜ'yü kendi çevre mevzuatı konusunda önceden bilgilendirecektir.
5. ESÜ haritaları da içerecek şekilde çevresel kısıtlamalara ilişkin belgelerin örneklerini planlanan tatbikattan 30 gün öncesinde GÜ'ye sağlayacaktır.

MADDE 14 UYUŞMAZLIKLARIN ÇÖZÜMÜ

1. Bu MM'nin yorumlanması ya da uygulanması konusundaki herhangi bir uyuşmazlık, taraflar arasında istişare yoluyla çözümlenecek ve çözüm için uluslararası bir mahkeme ya da bir diğer üçüncü kuruma başvurulmayacaktır. Anlaşmaya varılamaması halinde, uyuşmazlık (uyuşmazlıklar) çözüm için diplomatik kanallara havale edilecektir.

2. Bu MM'nin, Tarafların ilgili ulusal mevzuatıyla çelişmesi amaçlanmadığı gibi, uygulanabilir uluslararası anlaşmalar ile bu anlaşmalarda yer alan yükümlülük ve yetkilerle çelişmesi, bu anlaşmalar ile bu anlaşmalarda yer alan yükümlülük ve yetkilere ilaveler getirmesi ya da değiştirmesi amaçlanmamaktadır. Çelişme halinde uygulanabilir uluslararası anlaşmalar ya da ilgili ulusal yasalar geçerli olacaktır.

MADDE 15 TADİL VE GÖZDEN GEÇİRME

Taraflar, değişiklik yapılmasının gerekli olup olmadığını belirlemek için bu MM'yi periyodik olarak gözden geçireceklerdir. Taraf veya taraflar gerekli gördüğünde, bu MM'de değişiklik yapılmasını ya da gözden geçirilmesini yazılı olarak önerebilir. Bu durumda, değişiklik önerisinin yapıldığı tarihten itibaren 30 gün içinde değişiklik ya da gözden geçirme müzakereleri başlayacaktır. 15 gün içerisinde bir netice alınamadığı takdirde taraf veya taraflar 30 günlük yazılı bir bildirimle bu MM'yi sona erdirebilecektir. Üzerinde mutabık kalınan değişiklikler, Madde 17 paragraf 1'de yer alan usullerden yararlanarak yürürlüğe girecektir.

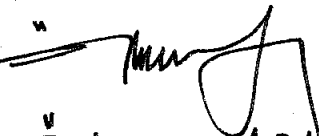
MADDE 16 YÜRÜRLÜĞE GİRİŞ, YÜRÜRLÜK SÜRESİ VE SONA ERDİRME

1. Bu MM, Tarafların yürürlüğe girmesi için gerekli, ilgili iç usullerin tamamlandığının birbirlerine diplomatik yollarla bildirdikleri son bildirim alındığı tarihten itibaren yürürlüğe girecektir.
2. Taraf veya taraflar 30 günlük yazılı bir bildirimle bu MM'yi sona erdirebilecektir.
3. Bu MM, daha önce sonlandırılmadığı takdirde bir yıl süresince yürürlükte kalacak olup taraf veya taraflar yazılı olarak sona erdirmeye bildiriminde bulunuluncaya kadar birer yıllık süreler için kendiliğinden yürürlükte kalacaktır. Bu MM belirli bir tatbikat sırasında sona erdirilirse MM hükümleri, son GÜ personeli ve teçhizatı ESÜ sınırlarından ayrıluncaya ve bu MM'dan kaynaklanan çözüme kavuşturulmamış meseleler çözüme kavuşturuluncaya kadar yürürlükte kalmaya devam edecektir.

MADDE 17 METİN VE İMZA

Bu MM, Tarafların tam yetkili temsilcilerince Türkçe dilinde geçerli olmak üzere imzalanmıştır.

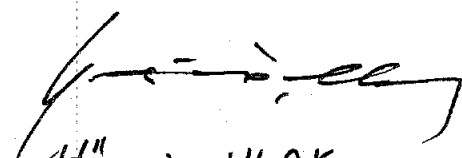
Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti Adına

İmza
İsim **Örkan SARI**

Unvan **Devlet Yarbey
Güney S&T Grup K.**

Tarih **15.09.2015**

**Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti
Hükümeti Adına**

İmza
İsim **Hüseyin HLAK**

Unvan **P. Kurmay Bnb.
Güv. K. Hrk ve Egt. S Md.**

Tarih **15.09.2015**

